NA JUANA I LA FADA MARIANA

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

AIXÒ ERA UN HOMONET VEY MOLT POBRE, QUE NOMÉS TENIA UNA FIA, BEN GARRIDA BEN GARRIDA, QUE HAVIA NOM JUANA. UN DIA QUE SA FAM L'ALSAVA AN ES POBRE VEY, LI VENGUÉ AQUEIXA IDEYA:

NO RES, VENDRÉ SA FIYA, I AIXÍ PORÉ MENJAR.

FET I DIT, LA SE POSA AN ES COLL, I JA SURT AN ES CARRER, CRIDA QUI CRIDA:

¿QUI'M COMPRA MA FILLA JUANA,
QUI SAP TANT COM LA FADA MARIANA?
¿QUI'M COMPRA MA FILLA JUANA,
QUI SAP TANT COM LA FADA MARIANA?

LA FADA MARIANA ERA LA REYNA.

SES CRIADES, COM SENTIREN AQUELL HOMO, SE'N VAN A LA REYNA, I LI DIUEN:

¡SENYORA, ELL PASSETGEN UNA AL·LOTA QUE DIUEN QUE SAP TANT COM VOSSA REYAL MAGESTAT!

QUE LA'M MUNTIN: QUE JO LA VUY COMPRAR.

LA REYNA HU FEYA PER LLEVARLA DES MITX, PERQUE NO VOLIA QUE NEGÚ SABÉS TANT COM ELLA. LI MUNTEN NA JUANA, FAN BARRINA, I DANY-DANY MUNY SA CANTIDAT, I AQUELL HOMONET BEN CONTENT, BUTXAQUES PLENES, CAP A CA-SEUA.

¿QUINA FEYNA SAPS FER?

SA QUI SE PRESENT.

LA REYNA TENIA UN FIY QUE NOMIA BERNADET, TAN BRUIXOT COM SA MARE. ¿QUÈ ME'N DIREU? ELL ALUYÀ NA JUANA, I ¡JA HU CRECH QUE LI AGRADÀ, I MOLT!;

PERÒ PERQUE NO LI ESBORROSSONASSEN SA POTRANCA, NO HU FEYA CONEIXEDOR, I DAVANT SA GENT SEMPRE LA DESGECTAVA.

UN DIA L'AGAFA D'AMAGAT I LI DIU:

JAS AQUEST GUANT; I, EN TROBARTE MOLT ESTRETA, DIGUÉS:—¡AH L'AMO DES GUANT! I JO'T SORTIRÉ I TE TREURÉ DE DINS ES FANCH, PER ENFONYADA QUE HI ESTIGUES.

LA REYNA PER FER QUEDAR MALAMENT NA JUANA I TENIR MOTIU PER LLEVARLA DES VENT, UN DIA L'AGAFA I LI DIU:

JAS AQUEST COVO DE LLANA NEGRA; I, RENTANT RENTANT, LA M'HAS DE FER TORNAR BLANCA, QUE HA D'ESSER P'ES MATALÀS DE MON FILL BERNAT, QUI S'HA DE CASAR.

S'AL·LOTA PLORA QUI PLORA, JA ÈS PARTIDA CAP AN ES TORRENT, SENSE SEBRE COM S'HO HAVIA DE FER PER SORTIRNE AB BON NOM, FINS QUE A LA FI SE TROBA UNA COSA DINS SA BUTXACA, S'HO TREU, I VA ESSER AQUELL GUANT D'EN BERNADET.

¡AH L'AMO DES GUANT!

ENCARA NO HU HAGUÉ DIT, COM ¡ZAS! LI SURT EN BERNADET.

NA JUANA LI CONTA ES PAS, I EN BERNAT PEGA SIULO, CRIDANT:

¡HALA HOMONETS I DONETES, VENIU TOTS A TREBALLAR!

I ¡ZAS! COMPAREIXEN DOS ESTOLS D'HOMONETS I DONETES DE COLZADA, MENUDOYS, REMOLESTS, QUE PAREIXIA QUE TENIEN ARGENT VIU DINS EL CÒS, I VENGUEN BOTS, XECALINES, CUCAVELES I TOMBARELLES.

¡UEY! ¡JA BOTETJAREU EN HAVER ACABADA SA TASCA!

LES REPARTEIX ES COVO DE LLANA, UN BORRAYÓ PER-HOM, DIENTLOS:
¡HALA A RENTAR AQUEIXA LLANA FINS QUE SIA BLANCA, BEN BLANCA!
¡PER AMOR DE DEU SIA, BONA GENT! I ARA JA VOS NE POREU ANAR PER ALLÀ ON TENGUEU ES CAP GIRAT.
I JA SON PARTITS, RENTA QUI RENTA, I AMB UNA EXHALACIÓ TOTS AQUELLS BORRAYONS FOREN BLANCHS, BEN BLANCHS, I ELZE TORNEN AN EN BERNAT, QUE ELZE DIU:

SE'N VAN FENT LULEYA Y BOGIOT, I EN BERNAT DIU A NA JUANA:

MIRA, ARA DU AIXÒ A MU-MARE; I SI TE DIU:—¡JA DEUS HAVER VIST MON FILL BERNAT!—TU LI HAS DE DIR:—¡NI L'HE VIST NI L'HE MIRAT FINS A L'HORA QUE L'HE DEIXAT!

DIRLI AIXÒ SERÀ PER ELLA PITJOR QUE DIRLI UNA FLASTOMIA DE SES MES GROSSES.

NA JUANA SE PRESENTA A LA REYNA AB SO COVO PLE D'AQUELLA LLANA, MES BLANCA QUE LA FLOR DE LLIRI. LA REYNA NO SE'N PODIA AVENIR, I LI ESCAPÀ:

¡JA DEUS HAVER VIST MON FILL BERNAT!

¿JO? ¡NI L'HE VIST NI L'HE MIRAT FINS A L'HORA QUE L'HE DEIXAT!

¡CALLA, MALA LLENGO! ¡AIXÒ NO HU DIUEN!

LO ENDEMÀ ENTREGÀ A S'AL·LOTA CÀNYOM I MES CÀNYOM, LLANA I MES LLANA, I LI DIU:

MIRA, AVUY MATEIX M'HAS DE FILAR TOT AIXÒ I LLAVÒ M'HO HAS DE TEIXIR PER FER SA ROBA DE SES NOVIANSES DE MON FILL BERNAT, QUE S'HA DE CASAR.

NA JUANA, COM SENT AQUELLES COMANDACIONS, ROMÀN SENSE PARAULA.

¿AVUY MATEIX HE D'HAVER FET TOT AIXÒ?

¡AVUY MATEIX! ¡AVUY MATEIX! IDÒ ¿QUÈ TE PENSAVES? ¡NO'N VUY DE MALFENERANDES NI DE PERFANDES, DINS CA-MEUA!

I ¡NO HI BOVETGES AB NA ROSSA, QUE NO TE TIR QUALQUE COSSA, QUE'T BALDI I T'ENVIY A VEURE ST. PERE!

AQUELLA AL·LOTA AGAFA TOTA AQUELLA CANYAMADA I LLANADA, I SE'N VA PLORA QUI PLORA SENSE SEBRE A ON, FINS QUE PENSA AB SO GUANT, I JA EL SE TREU I DIU:

¡AH L'AMO DES GUANT!

I ARA ¿QUÈ TENS?

ENCARA NO HU VA HAVER DIT, COM ¡TACH! LI COMPAREIX EN BERNADET, I LI DIU:

¡QUÈ HE DE TENIR!

¡QUE TA MARE M'HA DIT QUE AVUY MATEIX HE D'HAVER FILADA TOTA AQUEIXA LLANA I TOT AQUEIX CÀNYOM I LLAVÒ HU HE D'HAVER TEIXIT PER FERTE'N SA ROBA DE SES TEVES NOVIANSES!

¿AIXÒ ÈS TOT?

¿QUE TROBES QUE NO BASTA?

¡CA, DONA! ¡ELL NO N'HI HA PER COMENSAR!

¿QUÈ ME'N DIREU? ELL PEGA SIULO I CRIT:

¡HALA, HOMONETS I DONETES! ¡VENIU TOTS A TREBALLAR!

COMPAREIXEN AQUELLS ESTOLS D'HOMONETS Y DONETES DE COLZADA, TAN XEREVEL·LOS I TAN ARDITS COM SEMPRE, FENT BOTS, XECALINES I ESQUEREVITS.

¡UEY! ¡JA BOTETJAREU, EN HAVER ACABADA SA TASCA! ¡VETAQUÍ AQUESTA LLANA I AQUEST CÀNYOM!

¡I JA HAURIA D'ESTAR TOT FILAT I TEIXIT I ROBA FETA! ¡ABANS DE PONDRE-SE ES SOL HA DE ROMANDRE TOT LLEST! ¡HALA IDÒ! ¡FORA VESSA!

I ¿QUÈ FAN AQUELLS HOMONETS I DONETES DE COLZADA?

ELLES S'ABORDEN A UN CANYAR QUE HI HAVIA SU DEVORA, I ¡CRIC-CRIC! JA TENEN UNA FILOETA PER-HOM, L'ENSERREGUEN AMB UNA GRAPADA I ¡HALA, FILA QUE FILA! QUE NO SE DONAVEN RAÓ A SES MANS, JUST MOLINS QUE HAN PERDUDA SA NADIA.

MENTRES TANT ETS HOMONETS JA SE SON ABORDATS A UN REDOL DE PINS, LES TAYEN, LES ENTAULEN, LES SERREN, I ¡VENGUEN BARRES Y POSTS DE TOTES MIDES! I M'ENGIRGOLEN UNA PARTIDA DE TELESSOS.

PRENEN SES FUADES FETES, TANTES COM NE FAN SES DONETES, I ¡HALA A DEBANARLES! I ¡VENGUEN RAMS AN ES TELESSOS! I JA S'HI ASSEUEN, I ¡TIX-TIX! I ¡VENGUEN PESSES DE ROBA I PESSES DE ROBA!

SOBRE TOT, ELL ENCARA HI HAVIA PROP D'UNA HORA DE SOL, I TOT JA ESTAVA FILAT I TEIXIT I ROBA FETA, PERÒ BEN FETA, QUE FEYA MIRERA.

ELS HOMONETS I DONETES DE COLZADA SE'N VAN BOVETJANT, FENT TRUY I LULEA, I EN BERNADET COMANA A NA JUANA:

DU TOTA AQUESTA ROBA A MU MARE; I SI'T DIU:—¡JA DEUS HAVER VIST MON FILL BERNAT!—RESPONLI:—NI L'HE VIST NI L'HE MIRAT FINS A L'HORA QUE L'HE DEIXAT.

NA JUANA HU FA AIXÍ; I, COM LA REYNA VEU TOTES AQUELLES PESSES DE ROBA FETA, I BEN FETA, ROMÀN AB SOS CABEYS DRETS I ARRIBA A DIR:

¿COM POT SER AIXÒ? ¡JA DEUS HAVER VIST MON FILL BERNAT!

¿JO? ¡NI L'HE VIST NI L'HE MIRAT FINS A L'HORA QUE L'HE DEIXAT!

¡CALLA, MALA LLENGO! ¡AIXÒ NO HU DIUEN!

LO ENDEMÀ DEMATÍ AGAFA NA JUANA, I LI DIU:

BÉ, ARA QUE TENIM SES PESSES DE ROBA, MANCA TAYARLES I COSIRLES I FER TOTA SA CAIXADA I LLAVÒ ES PARAMENT. ¡AVUY MATEIX M'HO HAS DE DEIXAR TOT LLEST!

NA JUANA NO POGUÉ DIR RES, D'ESGLAYADA QUE ROMANGUÉ.

SE'N DU TOTES AQUELLES PESSES DE ROBA, I SE TREU ES GUANT, DIENT:

¡AH L'AMO DES GUANT!

ENCARA NO HU VA HAVER DIT, COM ¡TAC! LI COMPAREIX EN BERNADET, TOT ETXEREVIT.

I ARA ¿QUÈ TENS, TANT DE PLORAR?

¡QUÈ HE DE TENIR! ¡QUE TA MARE M'HA DIT QUE AVUY MATEIX T'HE D'HAVER COSIDA TOTA SA CAIXADA!

¿AIXÒ ÈS TOT?

¿QUE TROBES QUE NO BASTA?

¡ELL NO N'HI HA PER COMENSAR!

I JA HA PEGAT SIULO I CRIT:

COMPAREIXEN COME LLONZINS AQUELLS ESTOLS D'HOMONETS I DONETES DE COLZADA, FENT BOTS, ESQUEREVITS, XECALINES I CUCAVELES.

¡UEY! ¿QUÈ TANTA DE JUGUERÀ COM DEU HA VISTA? ¡ESPASSAULAVOS FENT AQUEIXA TASCA QUE VOS ESPERA, GRANS BALITRÉS!

¡HALA A FER DE TOTES AQUEIXES PESSES DE ROBA I DE TOT LO ALTRE SA CAIXADA I ES PARAMENT PER SES MEUES NOVIANSES!
¿AB NA JUANA, NO ÈS VER?
¡JA HU ÈS! ¡JA HU ÈS!
¡NO ÈS CONTE VOSTRO, AIXÒ!

I JA S'AFERREN AN AQUELLES PESSES DE ROBA, REPARTINTLES-SE ESTOLS I ESTOLS, I UNS ¡HALA A TAYAR!, I ALTRES ¡A ENFILAR GUYES!, I ALTRES ¡A COSIR COME RABIOSOS!,

I ¡VENGUEN CAMIES, CALSONS, GABITZES, GUARDA-PITS, GAVARDINES, LLENSOLS, VÀNAVES, COIXINERES, TELES DE MATALÀS I MÀRFEGUES, CORTINES, TOVAYES, TORCA-BOQUES, MOCADORS, TAVAYOLES, BARRETINES I DEMÉS CARRO-PORTAL!

MENTRES TANT, ALTRES ESTOLS PLANTEN UNA BOTIGA DE FUSTER I UNA DE FERRER, I ¡VENGA A SERRAR SOQUES DE NOGUER, CIRERER I MORER! I ¡FOCH A SA FORNAL! I ¡HALA A LLAVORAR BARRES I POSTS, I A FORJAR CORRETJAM, PANYS I CLAUS!:

I UNS JA FAN CADIRES DE REPÓS, AB BRASSOS I SENSE BRASSOS, I ALTRES SOFANS, I GANAPÈS, TAULES, CALAIXERES, GUARDA-ROBES I TOTES AQUELLES ALTRES COSES D'AQUEIX RAM QUE HA MESTER UNA CASA DE FIY DE REY.

I ALLÀ EN VEYS UN ESTOL QUE FAN DE COURERS, I ¡VENGUEN CALDERES, OLLES D'ARAM, PELLES I CASSEROLES! I UNS ALTRES QUE FAN DE LLENTERNERS, I ¡HALA LLUMENERES, LLUMS, LLUMETES, CANALOBRES I SALAMONS!,

I UNS ALTRES QUE FAN DE VIDRIERS, I ¡VENGUEN BARRALS, AMPOLLES, BÒTILS, TASSES, TASSONS, PITXERS, FRUYTERES I SUCRERES!,

I UNS ALTRES QUE FAN DE GERRERS GROLLERS, I ¡HALA AUFÀBIES, GERRES, GERRETES, GERRICONS, GOTS, GARRAFES I CADAFETS!, I ALTRES QUE FAN D'OLLERS, I ¡ALLÀ VEURÍEU OLLES, OLLETES I CASSOLINS, TANTES EN VOLGUÉSSEU!

I ALTRES QUI FAN DE GERRERS PRIMATERS, I ¡VENGUEN SOPERES, PALANGANES, PLATS FONDOS I PLANS DE TOTES MIDES I TRASSES!

I ALLÀ HAURÍEU VISTA TOTA AQUELLA TRACALADA D'HOMONETS I DONETES DE COLZADA TROMPITXAR, CUYDANT A ESTELLARSE, COME LLAMPONS.

NO VOS DICH RES, UNA HORA ABANS D'ENRAMARSE ES SOL, JA HU TENIEN TOT LLEST I A LA VELA, TOT LLUENT, FLAMANT, NET, BEN NET, QUE NO PAREIXIA TOCAT DE MANS.

NO RES. ¡SÍ QUE N'HEU FETA DE BONDA! VOS NE POREU ANAR A FER QUATRE BOTS I XECALINES, FINS QUE TENGUEU ASSACIAMENT.

I TOTS JA LI HAN ESTRET DE D'ALLÀ FENT LULEA Y BOGIOT, QUE NO HI HAVIA QUI HI PARÀS.

BÉ, TE'N POTS ANAR A MA MARE I LI DIUS QUE POT VENIR A REBRE TOT AQUEST PARAMENT; I JA SAPS QUÈ LI HAS DE RESPONDRE SI'T DIU:—¡JA DEUS HAVER VIST MON FILL BERNAT!

¡NO HAYES POR!

I JA LI HA ESTRET CAP A LA REYNA, I LI DIU:

SENYORA REYNA, EN VOLER POT VENIR A REBRE SA CAIXADA I ES PARAMENT QUE M'HAVIA COMANAT.

COM LA REYNA VEU TOT AQUELL CARRO-PORTAL, ROMÀN DE PEDRA, FINS QUE A LA FI S'ESCLAMÀ:

¡JA DEUS HAVER VIST MON FILL BERNAT!

¿JO? ¡NI L'HE VIST NI L'HE MIRAT FINS A L'HORA QUE L'HE DEIXAT!

¡CALLA, MALA LLENGO! ¡AIXÒ NO HU DIUEN!

I JA S'ÈS AFUADA A NA JUANA PER MENJARLA-SE A PICADES, DE RABIOSA I DESTREMPADA QUE ESTAVA DE VEURE QUE AQUELL DIANXA D'AL·LOTA LI HAVIA FETES TOTES AQUELLES COSES QUE PAREIXIEN IMPOSSIBLES.

NA JUANA LI FOGÍ AIXÍ COM POGUÉ, I ¡CAMETES ME VALGUEN, DE D'ALLÀ!

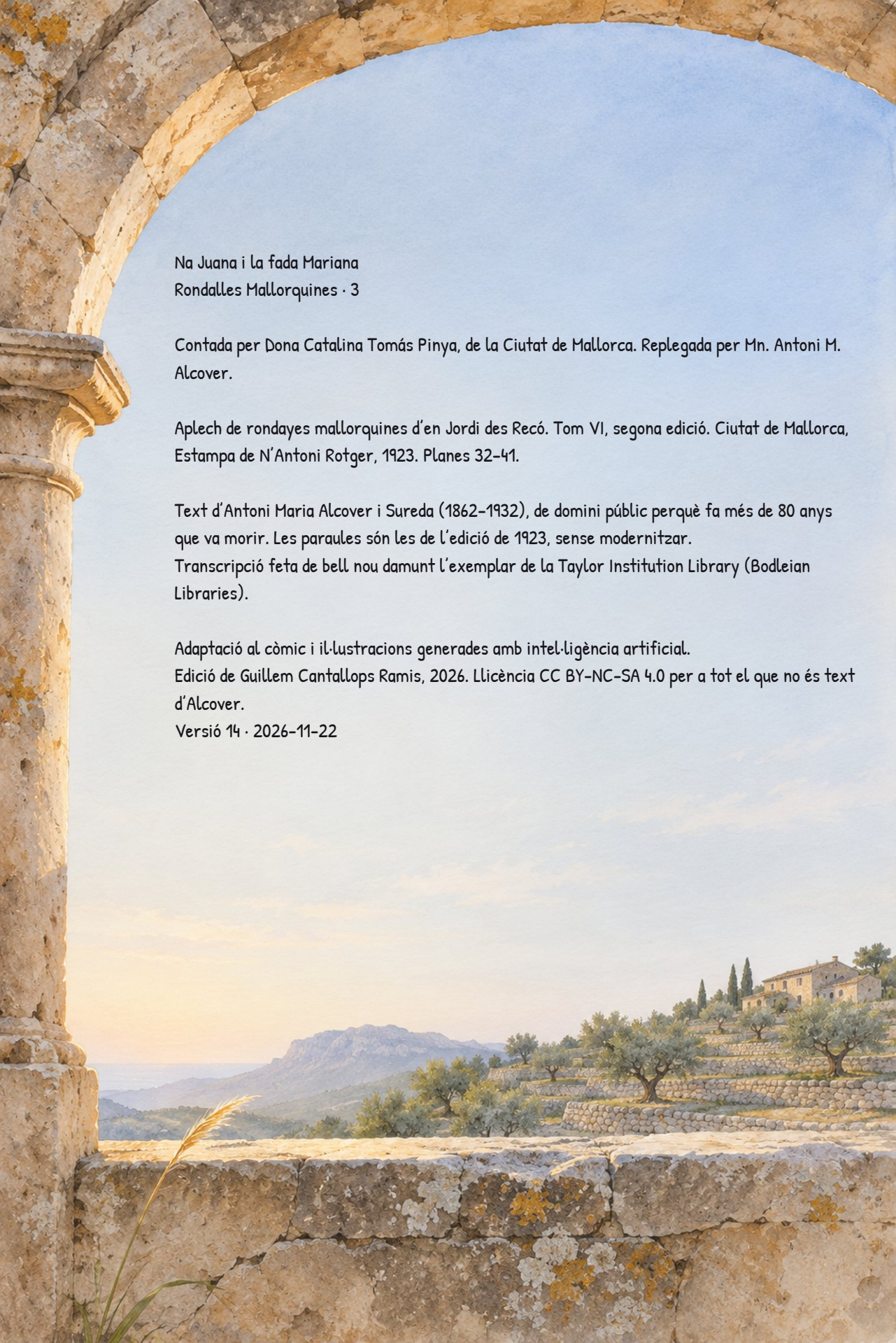
¿QUÈ ME'N DIREU? ELL LA REYNA, DE SA RABIADA, VA ESCLATAR EN SANCH PER BAIX I PER DALT, I VA COLAR LA VIDA, I EL DIMONI (¡JESÚS SANT ANTONI!) LA SE'N DUGUÉ EN CÒS I ÀNIMA.

I EN BERNADET ¿QUINA LA VA FER, VOS PENSAU? IDÒ AGAFA NA JUANA, I LI DIU:
¿QUE MOS CASAM?
¡ELL JA HU HAURÍEM D'ESSER!

SOBRE TOT, SE CASAREN, I VENGUEN UNES NOSSES DE PINYOL VERMEY I UN BALL BEN ENCÈS I SARAU PER LLARCH.

I VISQUEREN ANYS I MES ANYS COM JUSEP I MARIA; I ENCARA SON VIUS, SI NO SON MORTS; I AL CEL MOS VEGEM TOTS PLEGATS. AMÈN.

Na Juana i la fada Mariana
Rondalles Mallorquines · 3

Contada per Dona Catalina Tomás Pinya, de la Ciutat de Mallorca. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover.

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom VI, segona edició. Ciutat de Mallorca, Estampa de N'Antoni Rotger, 1923. Planes 32-41.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862-1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1923, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt l'exemplar de la Taylor Institution Library (Bodleian Libraries).

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 14 · 2026-11-22